

Moeders en Zonen

Door Pam van der Veen

Paul de Leeuw en Freek Bartels spelen samen met Anne Wil Blankers in het stuk Moeders en Zonen. De mannen spreken over de grand dame van het toneel, aids en een beetje wegwijnen in het lommerrijke Blaricum.

Twintig jaar na de dood van Cals geliefde staat opeens diens moeder voor de deur. Een verbitterde oude vrouw, die noch de dood van haar zoon, noch zijn homoseksualiteit kan accepteren. Wat komt ze doen? Dat is de vraag waar Cal, zijn nieuwe man en hun zontje antwoord op proberen te krijgen in Moeders en Zonen. Dit toneelstuk van Terrence McNally ging in 2014 op Broadway in première. Regisseur Job Gosschalk was erbij en zag meteen de Nederlandse bewerking voor zich, inclusief de cast: Paul de Leeuw als Cal, Freek Bartels als zijn echtgenoot Will en Anne Wil Blankers als schoonmoeder Katherine. Zes verschillende jongetjes spelen Bud, het ontwapenende kind van Will en Cal.

Hebben jullie het stuk ook gezien in New York?

Freek: 'Ja, ik vond het te gek. Een ontzettend goed geschreven stuk, met sterke dialogen. Een groot deel van het verhaal gaat over iemand die er niet meer is, en welke impact dat heeft op de andere personages, zelfs op degenen die hem niet gekend

hebben. Dat vond ik heel spannend om naar te kijken. Dus toen Job me vroeg naast Paul en Anne Wil, dacht ik meteen: Waar kan ik tekenen?' **Paul:** 'Ik ging naar de voorstelling voor Tyne Daly, die ooit de rol van Lacey speelde in Cagney & Lacey. Omdat zij zo'n vedette is, ging de meeste aandacht naar haar uit. Freek en ik staan nu natuurlijk ook tegenover een heel grote actrice, de grand dame van het toneel, maar wij zijn allebei ook bekend. Dus Anne Wil staat niet meteen met drie-nul voor.'

'FREEK: TOEN IK OP MIJN VIJFTIENDE UIT DE KAST KWAM, ZEI MIJN MOEDER: 'IK WIST HET AL TOEN JE DRIE WAS.'

Hoe is het om met haar te spelen? **Freek:** 'De eerste lezing was spannend. Als Anne Wil het telefoonboek voorleest, klinkt het al prachtig, en ik was onzeker over mijn

intonatie. Maar op gegeven moment verdween dat. Het is net als met tennissen: als je een goeie speler tegenover je hebt, word je zelf ook beter.'

Paul: 'Het is fantastisch om te zien hoe Anne Wil in die rol van kwade vrouw gaat. Ze speelt een dominante vrouw die geen druppel water bij de wijn doet. Maar toch heeft ze die rol menselijk gemaakt, waardoor je medelijden met haar krijgt.'

'De tekst en je lichaam, daarmee moet je het vertellen.'

Foto Leo van Velzen

Herkennen jullie iets van haar in je eigen moeder?

Freek: 'Nul! Katherine heeft haar liefde voor haar zoon nooit vorm kunnen geven, mede vanwege zijn seksuele geaardheid. Toen ik op mijn vijftiende uit de kast kwam, zei mijn moeder: 'Ik wist het al toen je drie was.' Ze heeft meteen de hele familie gebeld, zodat het geen nieuws meer was.'

Paul: 'Ik was al 21 toen ik het mijn moeder vertelde. Die zei ook dat ze het altijd al had gedacht. We hebben altijd een goede band gehad, mijn vader was zakenman en veel op reis, ik zat lekker thuis bij mijn moeder, een beetje piano te spelen. Inmiddels is ze 84 en is ze er nog altijd op de belangrijke momenten in mijn leven: mijn huwelijk, prijsuitreikingen en natuurlijk bij deze voorstelling. Al een paar keer.'

Moeders en Zonen is een terugblik op de aids-epidemie in de jaren tachtig. Wat hebben jullie daarvan meegekregen?

Paul: 'De eerste keer dat ik met de ziekte te maken kreeg, was begin jaren negentig, toen ik in *Les Misérables* speelde. We hadden mensen in de cast die seropositief waren. Er was nog veel onbekendheid met aids, mensen vroegen zich af of je wel uit dezelfde beker kon drinken. Later vertelde René Klijn in *De Schreeuw* van de Leeuw openhartig over zijn ziekte. Dat was heel confronterend. Maar aids heeft geen diepe kraters in mijn vriendenkring geslagen, zoals dat destijds in de homoscene van New York gebeurde.'

Freek: 'Net als mijn personage Will heb ik die periode niet meegemaakt. Ik kan alleen de verhalen aanhoren en me voorstellen hoe verschrikkelijk het is geweest, maar ik kom niet bij de kern van het gevoel.'

Toch ben je ambassadeur van het Aids Fonds geworden.

Freek: 'Omdat er meer bewustwording rondom de ziekte moet komen. Er heerst nog steeds een groot stigma, alsof het iets vies is, en je eigen schuld. Maar het is een chronische ziekte die niks met schuld, maar met pech te maken heeft. We hebben allemaal wel eens seks gehad zonder voorbehoedsmiddelen, in the heat of the moment kan dat gebeuren.'

Dit echte teksttoneel is iets anders dan wat jullie normaalgesproken doen.

Freek: 'Ja, in deze voorstelling is geen muziek, geen decorwissel, er komt niks uit het plafond of de grond tevoorschijn. Je bent maar met z'n vieren, naakter. De tekst en je lichaam, daarmee moet je het vertellen.'

Paul: 'In het begin vind ik dat moeilijk, dat je die spanning moet zien over te brengen, terwijl het publiek niet weet wat er aan de hand is.'

Wat vind je eigenlijk van Cal?

Paul: 'Een beetje een sukkel. Hij blijft maar aardig. Maar ik voel ook de kras op zijn ziel. En mijn eigen man houdt trouwens ook niet van conflicten. Hij is de rimpelloze vijver, ik de

emotionele hittepetit. Soms ga ik ze uitlokken, conflicten, en als hij dan boos wordt, vind ik hem heel aantrekkelijk, haha. Als we zaterdagavond op de bank zitten, bijvoorbeeld, dan wordt het me te saai en ga ik een beetje aan

het hek rammelen. 'Iedereen is naar een leuk feest en wij zitten hier in het lommerrijke Blaricum een beetje dood te gaan', zeg ik dan. Maar als hij dan roept dat ik naar Amsterdam moet gaan, wil ik dat ook weer niet in m'n eentje. En trouwens, zondagsmorgens wakker worden met een kater, dat gaat niet als ik iets met de kids wil doen.'

Wat vinden je kinderen van het stuk?

Paul: 'Wel mooi, maar ze zijn nu dertien en veertien, dus ze vinden eigenlijk niks goed wat ik doe. Toch valt het me mee, dat puberen. 'Wij hebben dit ook nog nooit gedaan, opvoeden, dus help ons een beetje', hebben mijn man en ik tegen hen gezegd. Ze zoeken hun eigen identiteit en dat gaat ten koste van ons. Zo is dat nu eenmaal.'

PAUL: 'HIJ IS DE RIMPELLOZE VIJVER, IK DE EMOTIONELE HITTEPETIT.'

Moeders en Zonen is op 9 en 10 september te zien in de Stadsschouwburg. De Schouwburg geeft hiervoor twee vrijkaarten weg. Wil je hier kans op maken? Stuur dan voor 31 augustus een mail met als onderwerp 'Moeders en Zonen' naar info@uitagendautrecht.nl. stadsschouwburg-utrecht.nl